

בש"פ 4255/14 - מדינת ישראל נגד עומר זבלח, מוחמד אלחלאווה, יוסף זהדה

בבית המשפט העליון

בש"פ 4255/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. עומר זבלח
2. מוחמד אלחלאווה
3. יוסף זהדה

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"א בסיון התשע"ד (19.6.2014)

בשם המבקשת: עו"ד עדית פרג'ון

בשם המשיב 1: עו"ד רמי עותמאן

בשם המשיב 2: עו"ד אוסאמה חלבי

בשם המשיב 3: עו"ד נאיל זחאלקה

עמוד 1

לפניי בקשה להארכת מעצר של המשיבים 2-3 לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) בתשעים ימים (מעצרו של המשיב 1 הוארך בהסכמה בהחלטתי מיום 17.6.2014).

1. נגד המשיבים 1-2 והמשיב 3 הוגשו כתי אישום נפרדים בימים 30.9.2013 ו-28.10.2013 בהתאמה. לשלושת המשיבים יוחסו עבירות זהות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נסיון להדחה בעדות בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 246(ב) בצירוף סעיף 249(א)(4) וסעיף 25 לחוק העונשין; והתפרצות לבנין שאינו מקום מגורים או תפילה, לפי סעיף 407(ב) לחוק העונשין. על פי המתואר בכתבי האישום, קודם ליום 2.9.2013 עבד ט.ט. (להלן: הנפגע) כשומר בבנין שהתבצע בו עבודות בנייה (להלן: הבניין). ביום 17.7.2013 הותקף בבנין אדם אחר אשר שימש כשומר בו (להלן: העד), ובעדותו במטרה מסר כי האדם שתקף אותו הינו מחמוד זהדה, דודם של המשיבים 1 ו-3, אשר עבד בבנין בעבר עד שפוטר. במועד שאינו ידוע אך קודם ליום 2.9.2013, קשרו המשיבים קשר עם אדם נוסף שהואשם בנפרד, עאדל סלוואדי, ותכננו להגיע אל הבנין שעה שהעד עובד בו ולהכותו עד שלא יוכל להעיד במשפטו של זהדה. במסגרת הקשר הצטיידו המשיבים בצידוד מתאים ובליל 2.9.2013 הגיעו יחד עם סלוואדי לבנין ברכבו של המשיב 1.

2. עם הגיעם לבנין עטו הארבעה כיסויים על פניהם וכפפות לידיהם, והחלו להלך בבנין עד שמצאו את הנפגע בקומה השלישית כשהוא ישן על מזרן המונח על הרצפה. הארבעה סברו בשגגה כי הנפגע הוא העד שאותו חיפשו, ועל כן קשרו את ידיו ורגליו באמצעות סרט דביק וכבל חשמלי. משהתעורר הנפגע תחב המשיב 1 גרב לפיו וכרך סרט דביק על פיו וסביב צווארו. ביני לביני יצא המשיב 3 את הבנין ושב לרכב כדי לשמש כתצפיתן. בעוד שהנפגע מוטל על המזרן כשידיו ורגליו קשורות, אחז המשיב 1 במשטח העשוי אבן שיש שאורכו כמטר אחד והכה באמצעותו בחוזקה בראשו. מעוצמת המכה נשבר המשטח. בשלב זה ציין סלוואדי באזני המשיב 1 כי אם יוסיף להכות את הנפגע הוא עלול למות. אולם המשיב 1 המשיך להלום בראשו של הנפגע באמצעות אבן השיש עד שנשברה פעם נוספת. לאחר שהכה בראשו בפעם השלישית, קפץ המשיב 1 עם שתי רגליו על ראשו של הנפגע. לאחר מכן עזבו המשיבים 1 ו-2 וסלוואדי את הבנין והצטרפו למשיב 3 שחיכה כאמור ברכב. הנפגע הושאר במקום כשהוא כפות וחבול באורח קשה, והועבר לטיפול רפואי רק כאשר הגיעו עובדים לבנין בשעות הבוקר ומצאו אותו מוטל על הרצפה. כתוצאה ממעשיהם של הארבעה נגרמה לנפגע פגיעה מוחית חריפה, וכן פגיעות קשות בלב ובריאות. הוא אושפז במחלקת טיפול נמרץ, נותח ונותר חסר הכרה.

3. בד בבד עם כתב האישום הגישה המבקשת בקשה לעצור את המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה לכך שהמשיבים ביצעו את המיוחס להם בכתב האישום, לרבות הודאותיהם של המשיבים 1 ו-2. עוד נטען כי נגד המשיבים קמה עילת מעצר סטטוטורית לפי סעיפים 21(א)(1)(ג)(4) וסעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים; וכי האלימות הקשה שבה נקטו המשיבים כלפי הנפגע, תוך שהם מבקשים לסכל עדות שעתידה להישמע במסגרת הליך שיפוטי, מעידה על המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהם ועל מידת האמון הנמוכה שלה הם ראויים. המשיב 1 הסכים למעצרו עד לתום ההליכים בשל העדר חלופה. באשר למשיבים 2 ו-3, בית המשפט ציין אמנם כי ידעו והבינו היטב את מטרת הגעתם לזירת האירוע, אך נוכח גילם הצעיר והעדר עבר פלילי למשיב 2 ועבר פלילי ישן למשיב 3, הורה על קבלת תסקירי מעצר בטרם יכריע בשאלת המעצר עד לתום ההליכים. ביום 7.11.2013 הוגש תסקיר מעצר בעניינו של המשיב 3, שבו הביע שירות המבחן את התרשמותו כי קיים סיכון גבוה להישנות עבירות אלימות מצדו; וכי אין ביכולתה של החלופה המוצעת כדי לאיין את הסיכון. הומלץ אפוא שלא לשחררו ממעצר. ביום 13.11.2013 הוגש

תסקיר בעניינו של המשיב 2, שבו מצא שירות המבחן כי חרף הסיכון הגבוה הנשקף ממנו, יש בחלופת המעצר המוצעת בבית הוריו ובפיקוחם כדי להפחית את הסיכון במידה שתבטיח את קיום תנאי השחרור. ביום 19.11.2013 הורה בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רומנוב) על מעצרו של המשיב 2 ו-3 עד לתום ההליכים נגדם נוכח המסוכנות הרבה שנשקפת מהם. בעניינו של המשיב 2 מצא בית המשפט כי הגם ששירות המבחן המליץ על שחרורו לחלופה בפיקוח הוריו, החלופה לא מספקת לנטרול הסיכון הנשקף ממנו.

4. אשר להליך העיקרי במשפטם של המשיבים 1 ו-2, נכון למועד הגשת הבקשה דנן (16.6.2014) נקבעו שני מועדי הוכחות, בימים 22.6.2014 ו-23.6.2014. ההליכים התמשכו בין היתר עקב בקשתו של המשיב 1 להורות על בדיקה פסיכיאטרית בעניינו, שבה נמצא כי הלה כשיר לעמוד לדין והיה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירות. כמו כן התעכב ההליך נוכח החלפת הייצוג של המשיב 1; ושהות שנדרשה למשא ומתן שהתקיים בין הצדדים. אשר להליך העיקרי במשפטו של המשיב 3, נכון למועד הגשת הבקשה כאמור נקבע רק מועד הוכחות אחד, ליום 1.7.2014. מועדים קודמים שנקבעו בוטלו עקב תקלות של שירות בתי הסוהר; אילוצים של בית המשפט ושל הצדדים; ותיקון כתב האישום.

5. משלא הסתיים משפטם של המשיבים במהלך תשעת חודשי המעצר, הוגשה הבקשה שלפניי שבגדרה מבקשת המדינה להאריך את מעצרו של המשיב 2 ו-3 בתשעים ימים נוספים. המשיב 1 הסכים להארכת מעצרו, ובהחלטתי מיום 17.6.2014 הוריתי כאמור על הארכת מעצרו בהסכמה בתשעים ימים או עד למתן פסק דין בעניינו, לפי המוקדם. בקשת המדינה נסבה אפוא על עניינם של משיבים 2 ו-3. המבקשת סבורה כי המסוכנות הנשקפת מהם, כפי שעולה מהמעשים המיוחסים להם בכתב האישום ומהאלימות הקשה שהפעילו כלפי הנפגע, לא מאפשרת את שחרורם לחלופת מעצר. עוד נטען כי המניע לעבירות, שנועדו לשבש מהלכי משפט, לצד התרשמויות שירות המבחן, מעלה חשש ממשי לשיבוש מהלכי משפט; וכי למשיב 3 עבר פלילי המעיד גם הוא על המסוכנות הנשקפת ממנו, לרבות עונש מאסר בן ארבעה חודשים שהושת עליו ביום 23.1.2014 בתיק אחר שבו הורשע. המבקשת ציינה כי אמנם משפטם של כלל המשיבים נמצא עדיין בשלבים מוקדמים, אך נוכח מועדי ההוכחות הקבועים ניתן לקוות שתחול התקדמות משמעותית בהליך העיקרי במהלך הארכת המעצר המבוקשת.

6. בדיון לפניי חזרה באת כוח המבקשת על נימוקי הבקשה והוסיפה כי חלה בינתיים התקדמות מסוימת במשפטם של המשיבים 1-2; כי בעניינו של המשיב 3 יידרשו לתביעה ככל הנראה שתי ישיבות נוספות; וכי קיים חשש ממשי משיבוש מהלכי משפט גם בהליך זה. באי כוחם של המשיבים 2 ו-3 התנגדו לבקשה. באי כוחו של המשיב 2 ציין כי בשל המשא ומתן בין הצדדים, יש להורות על מחצית מתקופת הארכת המעצר המבוקשת. באי כוחו של המשיב 3 ציין כי התמונה הנשקפת מהתקדמות המשפט עד כה היא עגומה, וכי שני מועדי הוכחות בוטלו עקב תקלות של שירות בתי הסוהר. עוד נטען כי מצבו של המשיב 3 שונה מזה של יתר המעורבים בפרשה, וכי חלקו באירוע קטן יותר שכן שהה רוב הזמן מחוץ לבניין; כי לא צפה את טיבו של האירוע האלים; וכי יש מקום לבחון חלופת מעצר בעניינו. בצד האמור אישר באי כוח המשיב 3 את טענת המבקשת שלפיה הושתו עליו לאחרונה ארבעה חודשי מאסר בתיק אחר, שחפפו לחלק מתקופת המעצר. בסוף הדיון הסכימו הצדדים כי מתן ההחלטה בבקשה זו יידחה עד להגשת הודעת עדכון בדבר התקדמות ההליכים. בהתאם לכך, הוריתי בהחלטתי מיום 19.6.2014 על הארכת מעצרו של המשיב 2 ו-3 עד להחלטה אחרת, שתיתן לאחר קבלת הודעת העדכון כאמור.

7. ביום 9.7.2014 הגישה המבקשת הודעת עדכון שבה נמסר כי המשיבים 1 ו-2 הורשעו ביום 22.6.2014 במסגרת הסדר טיעון, וכי מועד הטיעונים לעונש בעניינם נקבע ליום 1.10.2014. אשר למשיב 3, נמסר כי התקיים

במשפטו מועד הוכחות ביום 1.7.2014; וכי נקבעו מועדים נוספים לימים 2.9.2014, 3.9.2014 ו-9.9.2014.

8. לאחר בחינת נימוקי הבקשה ושמיעת טענות הצדדים, ולאחר שעיינתי בהודעה המעדכנת שהגישה המבקשת, החלטתי לקבל את הבקשה, הן ביחס למשיב 2 הן ביחס למשיב 3. כידוע, בבחינת בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים נדרש בית המשפט לאזן בין הזכות לחירות העומדת לנאשם שטרם הורשע, לבין ביטחון הציבור והגנה על תקינות ההליך השיפוטי מפני שיבוש. שיקול אחרון זה מקבל משנה תוקף שעה שהעבירות המיוחסות לנאשמים התבצעו מלכתחילה במטרה לשבש מהלכי משפט. במלאכת האיזון האמור על בית המשפט לשיקול בכף הזכות את חלוף הזמן מאז נעצר הנאשם; קצב התמשכות ההליך השיפוטי והטעמים לעיכוב הברור; והאפשרות להשיג את מטרת המעצר בדרך של חלופה מתאימה, ובכף החובה את מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם; החשש מפני שיבוש ההליך; וחומרת העבירות המיוחסות לנאשם ונסיבות ביצוען (ראו, למשל, בש"פ 3784/07 מדינת ישראל נ' אלטורי, פסקה 10 (20.5.2007); בש"פ 6687/10 מדינת ישראל נ' מוראידי, פסקה 7 (20.9.2010); בש"פ 6638/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 (21.9.2010)).

9. אכן, הדעת אינה נוחה מקצב התקדמות ההליך העיקרי, ובפרט באשר למשיב 3. כעולה מההודעה המעדכנת שמסרה המבקשת, בעניינו של המשיב 3 התקיים עד עתה - בחלוף למעלה מתשעה חודשים מאז שנעצר - רק מועד הוכחות אחד. אף על פי כן, לא מצאתי כי בשלב הנוכחי הוסטה נקודת האיזון במידה המצדיקה שלא להאריך את מעצרו של המשיבים (ראו והשוו: בש"פ 9811/08 מדינת ישראל נ' חאלדי, פסקה 6 (2.12.2008); בש"פ 4829/09 מדינת ישראל נ' אוחנה, פסקה 14 (25.5.2009)). זאת, בהינתן העובדה שאין חולק על מידת המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהם ובהתחשב בחומרתן ובטיבן של העבירות המיוחסות להם. אשר למשיב 2, כלל הוא כי משהורשע הנאשם ונשללה ממנו חזקת החפות, נוספת למארג השיקולים נסיבה חדשה ומשמעותית. ברי כי "שינוי זה במצב המשפטי יכול להשפיע גם על שיקולי המעצר הרלוונטיים שכן הוא בעל פוטנציאל ליצור סיכונים עובדתיים חדשים, שהמרכזי ביניהם הוא החשש מפני הימלטות הנאשם מאימת הדין" (בש"פ 1079/05 גברילוב נ' מדינת ישראל (8.2.2005); בש"פ 6865/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (14.10.2013)). לשלילתה של חזקת החפות נודעת אפוא השפעה גם בבחינת האפשרות לחלופת מעצר, וזאת ביתר שאת כאשר עובר להרשעה היה הנאשם עצור עד לתום ההליכים, היינו משנקבע כי המסוכנות הנשקפת ממנו ומהעבירות המיוחסות לו - ושעתה הורשע בביצוען - אינה מאפשרת שחרור לחלופת מעצר. אשר למשיב 3, הלה נשא כאמור בעונש מאסר בן ארבעה חודשים החל מחודש ינואר שנה זו, כך שבחלק משמעותי מתקופת המעצר חירותו ממילא נשללה בלא זיקה להליך נושא דיונו. בנוסף לכך, המבקשת מעריכה כאמור כי יידרשו שתי ישיבות נוספות להשמעת עדיה, כך שניתן יהיה לקדם את ההליך בעניינו באופן משמעותי בישיבות שנוספו, כמפורט בהודעה המעדכנת. בנסיבות אלו, לא ראיתי להורות על שחרורו של המשיב 3 לחלופה. כפי שכבר נפסק פעמים רבות, כדי לשחרר נאשם (או מורשע) לחלופת מעצר על בית המשפט להשתכנע כי ניתן לתת בו אמון במידה המאפשרת את השגת תכלית המעצר, לרבות שמירה על תקינות ההליך המשפטי. כאשר עסקינן בעבירות הכרוכות בשיבוש מהלכי משפט, ייקשה על בית המשפט ליתן אמון בעציר, ולפיכך הנטל הרובץ לפתחו גדול יותר (בש"פ 552/13 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 8 (13.1.2013); בש"פ 7876/12 מדינת ישראל נ' רוני, פסקה 17 (29.11.2012); בש"פ 8529/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (24.12.2013)).

10. סיכומו של דבר, הבקשה מתקבלת. מעצרו של המשיב 2 מוארך בתשעים ימים החל מיום 30.6.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 48458-09-13 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם מביניהם; ומעצרו של המשיב 3 מוארך בתשעים ימים החל מיום 30.6.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 48443-09-13 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם מביניהם.

ניתנה היום, י"ז בתמוז התשע"ד (15.7.2014).

שׁוֹפֵט
